

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

за спеціальністю 014 Середня освіта

спеціалізації 014.021 Англійська мова та зарубіжна література

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія України та національної культури
Викладач (-і)	Дрогомирецька Людмила Романівна
Контактний телефон викладача	0501084688
Е-mail викладача	liudmyla.drogomyretska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок 15.00 – 16.00, ауд.601. Середа 15.00-16.00, https://us02web.zoom.us/j/9974459532?pwd=YWJNN1V3NXp1K0h0VnNFRGlQlpsUT09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Історія України та національної культури» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми. Курс передбачає поглиблення та систематизацію історичних знань студентів про зміст та характер державотворчих, політичних, соціально-економічних та культурних процесів, що відбувалися на території України від найдавніших часів до сьогодення. Дисципліна сприяє формуванню у студентів бачення історії України та сприйняття української культури як невід'ємної складової світового історичного процесу та світової культурної спадщини. У результаті опанування курсу у студентів повинні сформуватися чіткі світоглядні позиції, ціннісні орієнтири, почуття патріотизму, здатність інтерпретувати досвід попередніх поколінь.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія України та національної культури» є формування історичної свідомості студентів, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про закономірності та особливості політичного, економічного, соціального та культурного розвитку України від найдавніших часів до сьогодення; ознайомлення студентів з процесами історичного розвитку національної культури та найбільш значними її здобутками.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є: надати студентам знання з історії України та національної культури відповідно до рівня та вимог вищої школи, зосередившись на найбільш актуальних проблемах політичного, соціально-економічного, культурного та релігійного життя українського суспільства на різних етапах його розвитку; ознайомити студентів з хронологією та сутністю основних історичних подій, періодизацією, логікою історичного процесу;</p>	

спонукати до оволодіння навичками комплексної роботи з різними типами історичних джерел та історичних праць, пошуку і систематизації інформації як основи вирішення дослідницьких завдань; сприяти формуванню історичного мислення, вміння виявляти обумовленість розвитку української культури із суспільно-історичними, та соціокультурними явищами й процесами; навчити студентів критично аналізувати отриману інформацію, визначати власну позицію щодо місця і ролі України у всесвітньо-історичному процесі; спираючись на загальнолюдські цінності допомогти студентам сформувати власні переконання, здобути навички і вміння, фахові компетенції, необхідні для практичної професійної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Компетентність володіння державною мовою:

Здатність вільно спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Громадянська компетентність:

Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 3. Соціальна компетентність:

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземною мовами з представниками інших соціальних груп різного рівня.

ЗК 4. Культурна компетентність:

Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК 5. Лідерська компетентність:

Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 6. Підприємницька компетентність:

Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 7. Дослідницька компетентність:

Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні. .

ПРН 2. Здійснювати усну та письмову комунікацію державною та іноземною мовами з учнями, колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній, позанавчальній і професійній діяльності.

ПРН 3. Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, мову та культуру.

ПРН 6. Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, функціональні особливості, стратегії комунікації, мовні та позамовні засоби виразності мовлення; вміти застосовувати ці знання для формування в учнів здатності до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії у навчальній і позанавчальній діяльності.

ПРН 10. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.

ПРН 13. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН 17. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	18 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	12 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова
1	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	1	О

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни. Головні періоди історії України. Давня доба української історії. Трипільська культура. Культури	2		4

<p>бронзового віку. Кіммерійці, скіфи, сармати на території України. Походження та етногенез слов'ян. Побут, звичаї, релігійні вірування східних слов'ян. Основні концепції походження українського народу.</p>			
<p>Тема 2. Русь-Україна: етапи політичного розвитку та еволюція політичної форми держави, особливості етнічного та культурного розвитку. Королівство Руське: політичні процеси, соціально-економічний розвиток, взаємозв'язки з європейськими країнами. Особливості формування та розвитку власної самобутньої та оригінальної культури королівства Руського (Галицько-Волинської держави).</p>		2	6
<p>Тема 3. Українські землі в системі міжнародних стосунків країн Центрально-Східної Європи у XIV – XVI ст.: територіальний поділ українських земель. Польсько- литовський фактор в українській історії другої половини XIV – першої половини XVI ст. Соціально-економічні та культурно-релігійні процеси. Виникнення козацтва та його роль в історії України. Розвиток та самобутні риси культури козацької доби.</p>	2		6
<p>Тема 4. Українська національна революція середини XVII ст. Причини, характер, рушійні сили та періодизація революції. Утворення Української гетьманської козацької держави, її політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Місце України в міжнародних відносинах тогочасної Європи.</p>	2		6
<p>Тема 5. Україна в другій половині XVII ст. Доба Руїни: причини, характерні ознаки та політичні наслідки для України. Україна в політичних планах Польщі та Росії. Гетьманщина під владою Російської імперії в кінці XVII - XVIII ст. Українські землі у складі Речі Посполитої у XVIII ст. Національна культура XVIII ст. Наступ царизму на українську культуру.</p>	2	2	4
<p>Тема 6. Україна у складі Російської та Австрійської імперій у XIX ст.: колоніальна політика російського самодержавства та австрійського абсолютизму. Сутність українського національного відродження, його передумови, особливості та етапи розвитку.</p>	2	2	4

Основні напрями української культурної творчості в XIX ст.			
Тема 7. Україна на початку XX ст. : соціально-економічне і політичне становище. Україна в період революції 1905–1907 рр. і після її поразки. Українське питання в міжнародній політиці напередодні та в роки Першої світової війни (1910–1914 рр.) Українська національна революція 1917- 1921 рр. Центральна рада. Гетьманат. Директорія. ЗУНР. Форми української державності: аналіз успіхів на помилку на шляху утвердження державної незалежності соборної України. Причини поразки та уроки Української національної революції 1917 – 1921 рр.		2	6
Тема 8. Україна у міжвоєнний період (1921-1938 рр.). Радянська Україна у 20–30-ті роки XX ст.: соціально-економічні перетворення радянсько-більшовицького керівництва. Національна політика та український культурний ренесанс. Український модернізм у контексті європейського мистецтва. Становлення та розквіт українського модернізму (література, театр, музичне мистецтво, архітектура, образотворче мистецтво, кінематограф). Сталінський тоталітарний режим. Геноцид українців. Суть модерної та тоталітарної культури (на прикладі українського «Розстріляного відродження»). Політичні репресії в Україні. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.	2		6
Тема 9. Україна в роки Другої світової війни. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Україна в 1941 – 1945 рр.: воєнні дії, окупація та Рух опору. Вклад українців у загальну перемогу і втрати України у Другій світовій війні.	2		6
Тема 10. Україна в другій половині XX ст.: трансформації суспільно- політичного та економічного розвитку. Становище України в останні роки сталінського керівництва (1945- 1953 рр.). Хрущовська «відлига» на Україні. Покоління шістдесятників та його внесок у збереження української культури, проти русифікації. Українська РСР в роки брежнєвського «застою». Економічна та політико-ідеологічна криза	2	2	6

системи. Дисидентський рух в Україні у 1970-х - першій половині 1980-х рр. Українське мистецтво у правозахисному русі. Активізація суспільно-політичного життя в період горбачовської «перебудови» (1985-1991 рр.).			
Тема 11. Національно – державне відродження України кінця ХХ – початку ХХІ ст. Розгортання державотворчого процесу в Україні: створення правової бази, становлення владних структур, формування багатопартійності. Суспільно-політичне й економічне становище в перші роки незалежності. Зовнішньо – політична доктрина незалежної України: здобутки та помилки; формування громадянського суспільства України. Помаранчева революція. Цивілізаційний вибір України: перспективи його втілення; необхідність докорінного очищення суспільства від наслідків і проявів багатовікової русифікації. Революція гідності. Українська культура від соц. реалізму до постмодерну. Початок російської агресії. АТО. Операція об’єднаних сил. Повномасштабна війна Росії з Україною. Культура України доби незалежності.	2	2	6
Загалом:	18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Відповідно до : Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки.</p> <p>Діє система накопичення балів. Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за всі види контролю знань.</p> <p>Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів денної форми навчання: усне/письмове опитування на семінарських заняттях – 40 балів; індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми – 10 балів; виконання двох контрольних</p>		

	<p>(тестових) робіт (КСР) – 10 балів; підсумкова контрольна залікова робота – 40 балів.</p> <p>Для студентів заочної форми контроль знань студентів здійснюється через поточний контроль і підсумкове залікове опитування. Проводяться: три комплексні контрольні (тестові) роботи до початку сесії (за темами 1-4, 5-8, 9-11) – 50 балів; індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми – 10 балів; комплексне підсумкове залікове тестування у системі дистанційного навчання (40 завдань) – 40 балів.</p> <p>Студент, який за підсумком всіх видів контролю знань не набрав 50 балів, користується повторним правом складання заліку за відомістю №2 після ліквідації поточної заборгованості на консультаціях викладача.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачено два письмові контрольні тестування в системі дистанційного навчання Університету на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua, кожне з яких охоплює до 50 завдань (максимальна кількість балів – 10) і підсумкове залікове тестування (40 балів).</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінювання знань на семінарських заняттях здійснюється за п'ятибальною шкалою. Передбачається обговорення проблемних питань на задану тематику, участь в дискусії, виступи (презентації) за темами занять.</p> <p>На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання усних відповідей:</p> <p>«5» балів («відмінно») – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«4» бали («добре») – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p>

	<p>«3» бали («задовільно») – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх;</p> <p>«2» бали («незадовільно») – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Вимоги до індивідуального завдання (реферату)</p>	<p>Обсяг роботи – від 10 до 15 сторінок, не враховуючи списку літератури. Структурно робота повинна ділитися на 5 – 6 одиниць: власне змісту, вступної частини (вступу), 3-4 пропорційних розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків.</p> <p>Максимальна оцінка за індивідуальну роботу – 10 балів.</p> <p>Оцінка 9-10 балів ставиться за роботу, в якій проблема, що в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; робота носить самостійний творчий характер, список використаної літератури відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.</p> <p>Оцінка 7-8 балів ставиться за роботу, в якій тема викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує не більше 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.</p> <p>Оцінка 5-6 балів ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.</p> <p>Оцінка від 1 до 5 балів ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять.</p> <p>Студент(-ка), який в установленій термін не виконав усіх форм роботи і (або) отримав менше 25 балів за поточний контроль, направляється на талон № 2. До того часу, він має виконати/доопрацювати всі форми роботи.</p> <p>Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються і входять у загальну систему оцінювання знань. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного</p>

	заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування.
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік.;</p> <p>Форма здачі – письмова.</p> <p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виконання залікової письмової роботи (максимальна оцінка – 40 балів), виконання якої демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за всі види контролю знань. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента/студентки на лекційних та практичних заняттях, активність під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття.

Академічна доброчесність

Навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності](#). Користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування. У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з історії України на платформах Coursera, EdEra наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

8. Рекомендована література**Основна:**

1. Багацький В. В., Кормич Л.І. Історія України : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб. Рек. МОН. Київ : Алерта, 2010. 388 с. URL: http://pidruchniki.com/158407208395/istoriya/istoriya_ukrayini
2. Бажан О., Мицик Ю. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ : Кліо. 688 с.
3. Білоцерківський В.Я. Історія України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2007. 536 с. URL: <http://textbooks.net.ua/content/category/35/61/41/>
4. Бойко О.Д. Історія України: навч. посібник. Рек. МОН; 6-тє вид. Київ: Академвидав, 2016. 720 с.
5. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О.М.Бут, М.І.Бушин, Ю.І.Вовк та ін.]; за заг. ред. М.І. Бушина, О.І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644с. URL: <http://academyssu.com.ua/sites/default/files/020063092.pdf>

6. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/546/1/%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%202018.pdf>
7. Історія української культури : навчальний посібник. / С.Д. Гелей [та ін.]. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. 318 с.
8. Історія політичної думки : підручник для студентів вищих навчальних закладів / [Т. В. Андрущенко [та ін.] ; за загальною редакцією Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 999 с. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/istoriia_politychnoi_dumky_Ukrainy.pdf
9. Історія України : Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. Київ : Наукова думка, 2013. 1056 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>
10. Лазарович М.В. Історія та культура України. Підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 731 с.
11. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України. К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. 680 с. URL: http://www.studmed.ru/micik-yua-bazhan-og-vlasov-vs-storya-ukrayini_5da2d620191.html
12. Палій О. Історія України. Від княжої доби до Революції гідності. 3-тє вид. Київ: К.І.С., 2017. 596 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Palii_Oleksandr/Istoriia_Ukrainy.pdf
13. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Клочко. Харків, 2016. 496 с.
14. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи: навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2006. 735 с. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/227-storya-ukrani-paschnik-ms.html>
- Юрій М.Ф. Історія України: навч. посіб./ Рек. МОН . К.: Кондор, 2010. 252 с. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/229-storya-ukrani-yury-mf.html>

Додаткова:

15. Баженов О., Дрогомирецька Л., Любич О. Православна церква України: аспекти інституалізації та перспективи. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 72. Том 1. С.10-20. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1-2>
16. Березовець Т. Анексія: Острів Крим. Хроніки «гібридної війни». Брайт-Букс, 2015. 576 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Berezovets_Taras/Aneksiia_Ostriv_Krym_Khroniky_hibrydnoi_viiny/
17. Верменич Я. В. Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України, Відділ історичної регіоналістики. Київ: Інститут історії України, 2018. 369 с. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Vermenych_Yaroslava/Fenomen_pohranychchia_Krym_i_Donbas_v_doli_Ukrainy/

18. Гай-Нижник П. Росія проти України (1990–2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. Київ: Леся, 2017. 332 с. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Hai-Nyzhnyk_Pavlo/Rosiia_proty_Ukrainy_19902016_rr_vid_polityky_shantazhu_i_prymusu_do_viiny_na_pohlynannia_ta_spr_oby.pdf

19. Даниленко В. М. Україна в 1985-1991 рр.: остання глава радянської історії / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інст-т історії України, 2018. 278 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0013985>

20. Drogomyretska, L. & Yehrechii, O. Civic Position of the Greek Catholic Clergy in the Elections to the Polish Sejm and the Senate in Galicia (November of 1922) in Galicia. *Східноєвропейський історичний вісник* / [гол. ред. В. Ільницький]. Дрогобич: Видавн. дім «Гельветика», 2022. Випуск 23. С.99-109. URL: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.23.258969>

21. Drogomyretska L. Yehrechii O. The determination of the legal status of the Greek-Catholic Church in the Polish State (1919–1925). *Галичина. Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис*. 2020. Ч. 33. С.158-166. URL: <https://doi.org/10.15330/gal.33.159-167>

22. Зелений В.І., Шишкін І.Г., Дрогомирецька Л.Р. Російсько-українська війна: історичний дискурс. *Вісник науки та освіти. Серія «Історія та археологія»*. 2024, № 1(19). С. 1471-1495. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-1471-1495](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-1471-1495)

23. «Звитягою і пером уславлені. Гетьмани України. Художньо-літературний образ : книга читання для здобувачів освіти основної школи : навчально-методичне видання. Ч. 1 / [автори-упорядники: І. А. Коляда, Л.Р.Дрогомирецька [та ін.] ; відп. за вип. О. П. Реєнт]. Київ, 2020. 415 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Zvytiahoiu_i_perom_uslavleni_Hetmany_Ukrainy_Khudozhno-literaturnyi_obraz_Knyha_chytannia_dlia_zdobu/

24. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована хроніка міжнародних відносин (1991 - 2003). Київ: Генеза, 2004. 616 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Vidnianskyi_S/Zovnishnia_polityka_Ukrainy_v_umovakh_hlobalizatsii_Anotovana_istorychna_khronika/

25. Коляда І., Лизень Є., Борчук С., Дрогомирецька Л. Директорія УНР. Харків: Фоліо, 2022. 127 с.

26. Коляда І., Борчук С., Дрогомирецька Л., Лизень Є. УНР і польсько-радянська війна. Київ, 2023. 109 с.

27. Кульчицький С., Міщенко М. Україна на порозі об'єднаної Європи. Київ, 2018. 232 с.

28. Райківський І. Я. Ідея української національної єдності в громадському житті Галичини ХІХ століття. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2012. 932 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Raikivskyi_Ihor/Ideia_ukrainskoi_natsionalnoi_iednosti_i_v_hromadskomu_zhytti_Halychyny_KhIKh_stolittia/

29. Смолій В. Богдан Хмельницький: полководець, дипломат, державотворець / В. А. Смолій, В. С. Степанков. Вид. 3-є, допов. та переробл. Київ :

Парламентське видавництво, 2020. 752 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0015239>

30. Українська держава другої половини XVII–XVIII ст.: політика, суспільство, культура. Київ: Інст. історії України НАН України, 2014. 671 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Horobets_Viktor_Mykolaiovych/Ukrainska_derzhava_druhoi_polovyny_XVII_XVIII_st_polityka_suspilstvo_kultura/

31. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с. URL: <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Tsyvilizatsijna-identychnist-ukrainstva..pdf>

Інформаційні ресурси:

1. <http://history.org.ua/> Інститут історії України НАНУ
2. <http://litopys.org.ua/> Ізборник
3. <http://exlibris.org.ua/> EXLIBRIS : українська електронна бібліотека
4. <https://uinp.gov.ua>. Український інститут національної пам'яті
5. <https://avr.org.ua>. Центр досліджень українського визвольного руху
6. <http://image.lsl.lviv.ua/> Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника Національної академії наук України: Пошук у е-каталозі (з 1990 р.)
7. <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/> Інститут українознавства імені І. Крип'якевича Національної академії наук України

Викладач: **Людмила Дрогомирецька**, доцентка кафедри історії України і методики викладання історії